

วิธีการสื่อสารระหว่างบุคคลเพื่อผ่อนคลายความวิตกกังวลต่อความตายของผู้ป่วยโรคเอดส์

นายชาคริต สดสายเนตร

ศษนย์วิทยทรรพยากร
วิทยานพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทศาสตรมหาบัณฑิต

จุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย
ภาควิชาการประชาสัมพันธ์
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2539

ISBN 974-633-305-4

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย

METHODS OF INTERPERSONAL COMMUNICATION TO RELIEVE ANXIETIES
ABOUT DEATH AMONG AIDS PATIENTS

MR. CHAKRIT SUDSAINETRA

A thesis submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Communication Arts
Department of Public Relations

Graduate School
Chulalongkorn University

1996

ISBN 974-633-305-4

หัวข้อวิทยานิพนธ์

วิธีการสื่อสารระหว่างบุคคล เพื่อผ่อนคลายความวิตกกังวลต่อ
ความตายของผู้ป่วยโรคเอดส์

โดย

นายชาคริต สุดสายเนตร

ภาควิชา

การประชาสัมพันธ์

อาจารย์ที่ปรึกษา

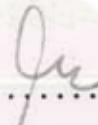
รองศาสตราจารย์ ดร.ธนาดี บุญลือ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สันติ กุญสุวรรณ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา แก้วเทพ)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.ธนาดี บุญลือ)

.....กรรมการ
(นายแพทย์ประยุกต์ เสวีเสถียร)

ชاکวิต สุดสายเนตร : วิธีการสื่อสารระหว่างบุคคลเพื่อผ่อนคลายความวิตกกังวลต่อความตายของผู้ป่วย
โรคเอดส์ (METHODS OF INTERPERSONAL COMMUNICATION TO RELIEVE ANXIETIES
ABOUT DEATH AMONG AIDS PATIENTS) อ.ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์ ดร.ธนวี บุญลือ,
149 หน้า. ISBN 974-633-305-4

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อสำรวจประเด็นปัญหาที่ทำให้ผู้ป่วยโรคเอดส์เกิดความวิตกกังวล และศึกษาวิธีการสื่อสารระหว่างบุคคล ในรูปแบบของการให้การปรึกษา ที่สามารถผ่อนคลายความวิตกกังวลได้

ผลการวิจัยพบว่า เมื่อเริ่มเจ็บป่วยหรือเป็นโรคเอดส์เต็มขั้น ผู้ป่วยจะมีความกังวลกับอนาคตครอบครัวและค่าใช้จ่ายในการดูแลรักษาตนเอง กลัวว่าจะไม่มีคนดูแลเมื่อตนเองเจ็บป่วยและเสียชีวิต กลัวว่าครอบครัวจะทอดทิ้งและคนอื่นที่รู้จะรังเกียจ กลัวรับสภาพกับอาการเจ็บป่วยที่จะเกิดขึ้นไม่ได้ และกังวลว่าตนเองจะเป็นภาระที่ครอบครัวต้องดูแลเมื่อเจ็บป่วย

ประเด็นความวิตกกังวลเกี่ยวกับความตาย จากการศึกษาพบว่า เมื่อผู้ป่วยรับทราบผลเลือดและการเจ็บป่วยของตนเอง ส่วนใหญ่จะคิดถึงความตายในแง่ต่าง ๆ เช่น คิดว่าอายุคงไม่ยืนยาว กลัวจะต้องล้มป่วยและทรมาณก่อนตาย กลัวจะเป็นภาระให้ครอบครัวต้องดูแลก่อนตาย แต่ปัญหาเฉพาะหน้าที่ผู้ป่วยรู้สึกกังวล ได้แก่ การต้องเผชิญกับกระบวนการรักษาทางการแพทย์ ภาพพจน์ตนเองที่จะเปลี่ยนไปจากสุขภาพที่ดีเป็นผู้ป่วย การต้องพึ่งพาผู้อื่นมากขึ้นและสถานการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตที่เปลี่ยนไปเนื่องจากการเจ็บป่วย เช่น ความสัมพันธ์กับคนรอบข้าง การทำงาน รายได้ของครอบครัว และปัญหาค่าใช้จ่าย เป็นต้น

การผ่อนคลายความวิตกกังวลต่อความตายของผู้ป่วย จากการศึกษพบว่า ผู้ที่มีแรงสนับสนุนทางด้านจิตใจจากครอบครัวและคนใกล้ชิด จะปรับสภาพจิตใจ และผ่อนคลายความวิตกกังวลได้ดีกว่าผู้ที่ต้องอยู่อย่างโดดเดี่ยวและไม่มีญาติที่น้อม นอกจากนี้ความเชื่อทางพุทธศาสนาของผู้ป่วย ก็เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ผู้ป่วยผ่อนคลายความวิตกกังวลได้

การศึกษาวิธีการสื่อสารระหว่างบุคคลเพื่อผ่อนคลายความวิตกกังวลต่อความตาย ในรูปแบบของการให้การปรึกษา ซึ่งใช้แนวทางวิธีการสื่อสารโดยผู้ให้การปรึกษานับสนุนให้ผู้ป่วยมีกำลังใจ และส่งเสริมให้ผู้ป่วยเกิดความภาคภูมิใจและเห็นคุณค่าในตนเอง เมื่อติดตามผู้ป่วยไประยะหนึ่งหลังจากให้การปรึกษา พบว่าผู้ป่วยสามารถผ่อนคลายความวิตกกังวล โดยเงื่อนไขบุคลิกภาพของผู้ป่วย การเปิดเผยสภาพ การได้รับการยอมรับ และความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับบุคคลในครอบครัว ก็เป็นส่วนสำคัญประการหนึ่งในการช่วยให้ผู้ป่วยผ่อนคลายความวิตกกังวลด้วย

การประชาสัมพันธ์
ภาควิชา
นิเทศศาสตร์พัฒนาการ
สาขาวิชา
ปีการศึกษา 2538

ลายมือชื่อนิติศ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

C750185 : MAJOR DEVELOPMENT COMMUNICATION

KEY WORD: METHODS OF INTERPERSONAL COMMUNICATION TO RELIEVE ANXIETIES ABOUT DEATH AMONG AIDS PATIENTS. THESIS ADVISOR : ASSO.PROF.THANAVADEE BOONLEU, Ph.D. 149 pp. ISBN 974-633-305-4

To survey the problems which lead to anxieties and conducting the methods of interpersonal counseling communication in order to relieve the anxieties about death of AIDS patients are the purposes of this research. The results of the study are as follows : -

The AIDS patients, whether encountered with first, middle or last stage of sickness, always were worried about their future, families and budget for the treatment. They were deeply anxious that they would be discriminated, left to stay alone until die, burdensome to their families together with their own harassing feeling in not surrender to the sickness.

About the anxieties on death, it was found that when they first knew about blood test result and being contacted with AIDS always led them to think about death in many aspects. They were engrossed that they would face a terrible sickness, painfulness, short-life span, a long burdensome to families untill pass away. The sudden anxieties were the ignorance about the curing process, the physical change, being more dependent or burden of others including situation which was a result of illness such as the relationship among families members and intimate friend, job, income and expenses.

Methods of interpersonal communication to relieve anxieties about death in form of counseling should be conducted to encourage self pride and value. After receiving some counseling, it was found that the patients who received warm encouragement from their families, friends and counselor would be more relieved and calm. They could release some anxieties significantly. The effectiveness depended upon patients' character, mental background and relationship among families members. Furthermore, the reception of Buddhist doctrine would be another significant factor to cheer up their mind.

ภาควิชา.....การประชาสัมพันธ์.....
สาขาวิชา.....นิเทศศาสตร์พัฒนาการ.....
ปีการศึกษา.....2538.....

ลายมือชื่อผู้คิด.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา แก้วเทพ ประธานกรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร.ธนดี บุญลือ อาจารย์ที่ปรึกษา และ นพ.ประยุกต์ เสรีเสถียร
ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์อย่างมาก ในการวิจัยครั้งนี้

การวิจัยครั้งนี้จะเกิดขึ้นไม่ได้เลย ถ้าผู้วิจัยขาดประสบการณ์ในการทำงานกับผู้
ป่วยโรคเอดส์ จึงขอขอบคุณศูนย์ปรึกษาสุขภาพแอดเซส ที่ได้ให้โอกาสในชีวิตได้ร่วมงาน
และขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ของศูนย์ฯ ทุกคน ที่ได้ผ่านประสบการณ์การเรียนรู้ร่วมกันในเรื่อง
ของการให้การปรึกษาแก่ผู้ติดเชื้อ และผู้ป่วยเอดส์ จนผู้วิจัยสามารถทำงานช่วยเหลือทาง
ด้านจิตใจแก่ผู้ป่วยได้

ขอขอบคุณ ญ.พัชรี ตั้งตุลยางกุล ที่ได้ให้โอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นใน
ประเด็นการศึกษาวิจัย และมีส่วนสำคัญอย่างมากในการประสบความสำเร็จต่อการวิจัย
ครั้งนี้ พร้อมกันนี้ขอขอบคุณ พี่ติ่ม พี่แต้ว พี่น้อย และเจ้าหน้าที่ของห้อง 447 โรงพยาบาล
ศิริราชทุกคน ที่ได้ให้ความเอื้อเฟื้อช่วยเหลือเป็นอย่างดีในการเก็บข้อมูล

ขอขอบคุณ "ตนเอง" ที่เป็นกำลังใจให้กับงานวิจัยครั้งนี้ตลอดมา แม้จะเหนื่อย
ล้า หดหู่ ท้อแท้ ต่อการเผชิญสภาพของการเจ็บป่วยและการตายจากโรคร้าย ของเพื่อน
มนุษย์ที่ประสบชะตากรรม แต่ก็ "เป็นกำลังใจ" ให้กับตนเองตลอด พร้อมทั้งขอขอบคุณ
บ่อม สุน โอ เหนก เล็ก กัลยาณมิตรที่เข้าใจเสมอมา ซึ่งได้ให้โอกาสระบายความรู้สึก
อัดอั้นต่อสิ่งที่พบเห็น และเนื่องจากทวนการวิจัยในครั้งนี้ บางส่วนได้รับจากทวนอดทน
การวิจัยของบัณฑิตวิทยาลัย จึงขอขอบคุณมา ณ ที่นี้ด้วย สุดท้ายขอขอบคุณกลุ่มตัวอย่าง
ทุกท่านที่ให้ความร่วมมือด้วยดี

งานวิจัยชิ้นนี้ หากจะมีคุณค่าอยู่บ้าง ขอให้เป็นแรงผลักดันให้คนในสังคมเกิด
แรงบันดาลใจที่จะให้ความเข้าใจ และช่วยเหลือผู้ป่วยทุกรายที่ต้องเผชิญกับสภาพความกด
ดันทั้งร่างกายและจิตใจ พร้อมทั้งขอให้งานชิ้นนี้เป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาวิชาชีพของผู้ให้
การปรึกษาในสังคมไทยต่อไป

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
บทที่	
1. บทนำ.....	1
2. แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	13
3. ระเบียบวิธีวิจัย.....	45
4. ผลการศึกษาวิจัย.....	53
5. สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ.....	106
รายการอ้างอิง.....	117
ภาคผนวก.....	124
ประวัติผู้เขียน.....	149

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย